

1. Lékaři burcují: Za chudobou kráčí smrt

Zeneva (ČTK, zah) – Každých 15 sekund zemře na Zemi jeden člověk na malárii, tuberkulóza si ročně vyžádá 3 miliony obětí, přes milion mrtvých na celém světě mají ročně na svědomí spalnická organizace před smrtícím „comebackem“ starých infekčních nemocí, jako jsou mor a cholera, už dávno považovaných za vymýcené.

Téměř všichni z oněch zhruba 17 milionů lidí, kteří ročně podlehnou epidemiím, žijí ve třetím světě. Lékaři upozorňují: Návrat epidemii je fenoménem chudoby, katastrofálních sociálních podmínek. Epidemie postihují lidstvo, protože přídrné miliardy lidí nemělo v posledních letech žádný podíl na rostoucím blahobytu a zchudlo do té míry, že pro ně, tak jako například v dnešním Zairu, znamená luxus obyčejná čistá voda, o dostatek potravin nebo základních léků nemluvě. Kde vládne podvýživa a katastrofální hygienické podmínky, přicházejí lékaři zpravidla pozdě.

(MF Dnes)

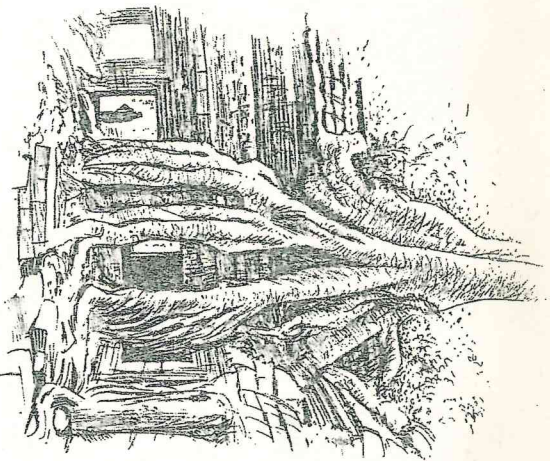
REPORTÁŽ

Vraťte se k základnímu poučení o reportáži v kapitole IV. 1. Pak si přečtěte tento úryvek:

KOUZELE KAMENY ANGKORSKÉ

V Káhiře jsem se seznámil s Angličanem, který byl v Angkoru. Mluvil o tom s posvátnou hrůzou, jako by to byl nad lidský zážitek. V Indii jsem znova a znova slyšel toto jméno ve spojení se superlativy, jež se týkaly jeho obhnané velikosti a překrásných podrobností, ale vždycky v obalu pověstí a temných dohadů. Nikdo jej neviděl – a každý tvrdil, že je to zázrak; Angkor – šepot byl stále hlásitější, čím dále na východ. Angkor – pověstí o jeho domnělých krásech mi hučely v uších v Bangkoku. ANKKOR – řvaly na mě teď

vítr, džungle i ohromný šedý mrak, když jsem spěchal z bungalovu k divu vzdálenému půl druhého kilometru. Zde je vrchol dovednosti, koruna lidského snažení. Zde je Angkor, první div světa a největší tajemství v dějinách. Džungle, džungle zaplavovala zemi na kilometry daleko po obou stranách, černošedá, všestravující – a z ní se zčistajasna, až to nebylo k uvěření, tyčil obrovitý kouzelný chrám. Vrstva na vrstvě čalounovitého kamene, lany reliéfu, sta jenně vykroužená, sta jenně krajkové věže – všechno mnohých oken, kilometry galérií, ohromné krajkové věže – všechno mohutné, krásné a pusté nad pomyslení.

Angkor, který bohové postavili v bájně zaniklé říši, předčí mohutností svých rozměrů, uměleckým provedením, neposkvrněností, velkolepostí všechno, co kdy spatřily Řecko, Řím nebo Egypt. Kam se poděli titáni, kteří kupili tyto kamenný na sebe a zaplavili je neuvěřitelně bohatými reliéfy? To nikdo neví. Protože lepšího jména neznají, nazývají dějiny tajuplnou rasu, která tu kdysi žila, Khmery. Jejich říše prý vznikla ve čtvrtém století a zanikla ve dvanáctém. Teprve v roce 1857 si prokrestil cestu k tomuto místu mlémi džungle jistý Francouz. Pohaněla ho bájná legenda, že prý andělé zbudovali chrám u tehdejší jihovýchodní hranice Siamu.

Chrám má podobu pagody, jejichž pět dutých, nad sebou postavených čtverců do sebe navzájem zapadá. Každý roh dvou posledních teras zdobí umělecky provedená věž, na jejímž celém povrchu jsou vytesáni sedmihlaví brejlovci, medailiony, božstva, průvodci tanečníků. Sám jsem se blížil ke vstupní bráně po čtyřech sta metřích dlouhém kamenném viaduktu, širokém třinácti metřích, který vede přes bývalé jezero. Z dálky se Angkor se svými vztupnými řadami ochozů, ozdobených sloupopřadími, se svými sty-

umně zamřížovaných oken, se svým labirintem střeš, schodů, kopců a věží podobá spíše zjevení než skutečnosti. Egypťané by byli dovedli postavit tuto ohromnou haldu kamenní, ale pouze Khmerové byli schopni vytvořit tesaňe ozdoby. Každou píd překrásně vypracované stavby pokrývají jenně cizelované okrasy. Zdi i dveře hříjí králi i brejlovci, usměvnými božstvy a tančícími postavami. Z četných angkorských divů je podivu nejhodnější basrelief, který se bez přerušení táhne na kilometr kolem druhé terasy. Člověk může strávit před tímto velkým kamenným obrazem celé týdny, a přece jej celý nevidí. Vždyť je tu vytesáno plných padesát tisíc postav v tak nerozplietelné zrně, až se člověku nad tím hlava točí. Jedno vojsko se vrhá na druhé v strašlivém náporu. Lidé se kupí jeden na druhého, bojují v hloučcích, ve dvojicích, se zařatými zuby, v smrtelných úzkostech, zuřivě, zoufale, vítězoslavně. Šípů a oštěpů létají hustě a rychle, důstojníci pobízejí své oddíly, trubáci troubí k útoku, koně i sloni se vzpínají a chvějí rozčilením.

Třhl jsem sebou – jaká žlutá skvrna se to mihá jako ohromný motýl v záblesku vzdáleného slunečního světa? Spěchal jsem to vyzkoumat a shledal jsem, že je to buddhistický kněz ve své narcisově zbarvené říze, který se tu potuluje stejně jako já nekonečnými chodbami.

Angkor Vat je vlastně jenom největší a nejlépe zachovalá stavba z celé řady velkolepých pískovcových budov, které kdysi tvořily město Angkor Thom. Ze zbyvajících staveb je kapitolou pro sebe chrám Bayon. Zkomolen, ztroskotán, zarostlý spleť stromů a popínavých rostlin, je to stále ještě nejpůvodnější a nejfantastičtější chrám na světě.

Zvolna a s údivem jsem prolézal těmito bájnými zříceninami. Slunce zapadlo za vrcholky stromů na západě, a než jsem si uvědomil, že je už večer, obklopil mě soumrak.

Přáci zmlkli; i nejslabší větřík jako by zatáhl dech. Ani cvrček neporušil příkrov ticha, jež halilo tuto mohutnou mrtvolu. Ze stínů vylézaly smrt a zmar, aby se zmocnily města, jakmile slunce zajde; kolem mne, jak jsem tu kráčel a snil v houstnoucím šeru, poletovali duchové.

Richard Halliburton
(30. léta 20. století)